

DĚLOSTŘELECKÉ ROZHLEDY

Redaktor: Plukovník gšt. Josef Churavý.

LEDEN 1939.

Brig. generál František Kryštof:

Dělostřelectvo vyšších horských jednotek.

Horské vyšší jednotky jsou určeny především k boji v hornatých krajích a musí tedy být vybaveny horským dělostřelectvem, které je schopno následovat pěchotu i ve velmi těžkém horském terénu, kde je nedostatek dobrých komunikací. Běží jen o to, kolik horského dělostřelectva a jakého druhu má horská vyšší jednotka mít a zdali horské dělostřelectvo samo o sobě stačí k tomu, aby horské vyšší jednotce poskytlo náležitou podporu.

Nejmenší požadavek je, aby horská vyšší jednotka měla alespoň tolik oddílů horského dělostřelectva, kolik má vyšší jednotka pluků pěchoty, a to proto, aby i v takovém případě, kdy je nutno zasadit všechny pluky vedle sebe (na př. v obraně nebo v ústupovém boji), mohl být každý pluk přímo podporován některým oddílem. Tyto oddíly je třeba sloučit v jeden dělostřelecký pluk, abychom měli po ruce velitele, jenž by měl schopnosti i prostředky, aby mohl velet dělostřelecké skupině složené ze dvou neb i více oddílů. První případ se vyskytne po každé, kdykoli vyšší jednotka utvoří méně bojových skupin, než kolik má pluků pěchoty, kdežto druhý případ může nastat obyčejně jen tehdy, dostane-li vyšší jednotka posilové dělostřelectvo.

Charakteristickým znakem boje v horách bývá, že jednotlivé pluky nebo bojové skupiny musí často operovat odloučeně. Z toho plyne, že i horské dělostřelectvo, které tyto bojové skupiny má podporovat, musí být organizováno takovým způsobem, aby každý oddíl byl způsobilý samostatně plnit veškeré potřebné úkoly v prospěch podporované pěchoty, t. j., aby byl schopen konat nejen palby blízké neboli palby přímé podpory a blízké ochrany, nýbrž i palby proti bateriím a jiné palby daleké.

Takovým universálním dělem, které, dokud se bojuje ve volném nebo zběžně vybudovaném terénu, může vydatně konat veškeré blízké palby a docela obstojně obstarávat i palby daleké, je 105 cm houfnice. Na závalu však je, že horské houfnice mohou být dopravovány jenom na kárách anebo po vlastní nápravě a že se tedy v horském terénu mohou dostat jen tam, kam vedou vozové cesty nebo přiměřeně široké a sjízdné pěšiny. Po této stránce má jistě horský kanon přednost před houfnicemi, obzvláště je-li dopravován na soumarech, ale proti houfnicím je zase v nevýhodě tím, že má menší účinnost, menší donosnost a že nemůže dosáhnout cílů hlouběji skrytých za terénními hřebeny. Je tedy zřejmé, že ani houfnicový, ani kanonový horský oddíl není soběstačným dělostřeleckým útvarem a že jenom oddíl smíšený, t. j. oddíl vyzbrojený jak kanony, tak i houfnicemi, je s to zaručit bojové skupině v horách všestrannou podporu. Při tom by se podle mého názoru nejlépe osvědčil oddíl složený ze 2 baterií 75 cm horských kanonů a z baterie 105 cm horských houfnic.

Dáme-li však vyšší jednotce jenom tolik oddílů, kolik má pluků pěchoty, nebude ovšem vyšší jednotka mít dosti prostředků, aby si mohla v čas potřeby utvořit po každé zvláštní skupinu všeobecné činnosti, ba nebude mít ani tolik prostředků, aby v tom případě, kdy jsou všechny pluky zasazeny, mohla podstatně zvýšit počet dělostřelectva u nejdůležitější skupiny přímé podpory a tím jí dodati náležitého důrazu. To, co platí pro normální divisi, platí pro horskou vyšší jednotku, neboť ta také potřebuje mít alespoň 1 oddíl navíc.

Kdyby u horské vyšší jednotky běželo hlavně o to, aby mohlo být zřízeno dělostřelectvo všeobecné činnosti, snad by na to stačil normální, t. j. hipomobilní horský oddíl, jenže ovšem vzhledem k širokému pásmu a vzhledem k úkolům, jež v dělostřelectvu všeobecné činnosti připadají, nehodil by se k této funkci ani oddíl smíšený, ani kanonový, nýbrž jenom oddíl houfnicový. Víme však, že se v horách málokdy vyskytnou takové podmínky, aby bylo možno i záhodno tvořit zvláštní skupinu dělostřelectva všeobecné činnosti. Zato tím spíše by bylo vítáno, kdyby horská vyšší jednotka měla vhodné prostředky, aby dodatečně a poměrně rychle mohla zvýšit odolnost anebo průbojnost té nebo té bojové skupiny, ukáže-li se, že původní rozdělení sil neodpovídá vývoji bojových událostí.

Bojuje-li divise v normálním, t. j. rovinném nebo nepříliš zvlněném terénu, nebývá její fronta tak rozlehlá jako v horách; bojové skupiny jsou zpravidla v těsném svazu a spojení v divisi bývá usnadněno dostatkem vhodných příčných komunikací, takže divise může poměrně rychle a zároveň z méně důležitého úseku do pásma důležitější bojové skupiny přesunout jak potřebné pěchotní síly, tak i dělostřelectvo, byť to bylo jen dělostřelectvo hipomobilní.

Naproti tomu předpis P—I—2 uvádí, že v horách přesuny do stran jsou terénem, kde je nedostatek příčných komunikací, často znesnadněny anebo vůbec znemožněny anebo vedou k velké ztrátě času. Nesmí se však zapomínat, že i v horách bývají dobré silnice, ale ovšem hlavně ve směru podélném. Je pravda, že přesun po takových podélných silnicích z jednoho úseku do druhého je značnou zajiždkou, která by byla značnou ztrátou času, kdyby ji mělo vykonat dělostřelectvo horské, jehož pochodoval rychlost se rovná jenom rychlosti pěchoty, ale zcela jinak by tomu bylo, kdyby horská vyšší jednotka měla motorisovaný oddíl 10'5 cm houfnic anebo kdyby tam, kde by horské vyšší jednotky byly sloučeny v rámci jednoho sboru, byl alespoň ve sborovém dělostřelectvu potřebný počet uvedených motorisovaných oddílů, jež by mohly pak být horským vyšším jednotkám podle potřeby propůjčeny.

Za základ je třeba brát, že horská vyšší jednotka bude mít skoro vždycky k dispozici alespoň jednu řádnou silnici, po níž by mohl i motorisovaný houfnicový oddíl postupovat a být zasazen v její blízkosti. Vyskytnou-li se pak takové podmínky, že v pásmu horské vyšší jednotky jsou dvě anebo i více příhodných komunikací pro dopravu motorisovaného dělostřelectva, tím důležitějším prostředkem se stává takový motorisovaný oddíl v rukou velitele vyšší jednotky, neboť právě tímto prostředkem může poměrně velmi rychle podle vývoje boje propůjčovat potřebný důraz kterékoli bojové skupině, pokud do jejího pásma vede silnice sjízdná pro motorisovanou jednotku.

Rovněž nesmíme zapomínat, že horská vyšší jednotka může být povolána, aby se zúčastnila bojů v normálním terénu. Za těchto okolností se

ukáže ještě jasněji, jaká by to byla výhoda, kdyby horská vyšší jednotka měla vlastní motorisovaný houfnicový oddíl, a to obzvláště oddíl 10'5 cm houfnic vz. 30.

Víme totiž, že hipomobilní horské dělostřelectvo má nepatrnou pochodovou rychlost, že z tohoto důvodu nemůže manévrovat po sledech za pěchotou, ledaže by pěchota činila delší zastávky a citelně tak zpomalila svůj postup. Máme-li však k dispozici motorisovaný oddíl a zvláště oddíl s větší donosností, než má ostatní divisi dělostřelectvo, a přivedeme-li tento oddíl do palebného postavení na takovou vzdálenost od nepřítele, aby tento oddíl mohl ještě účinně působit dalekými palbami do prostoru, kde pravděpodobně dojde k boji hlavních sil, může se pod ochranou tohoto oddílu hipomobilní horské dělostřelectvo posunovat v krátkých přískocích za pěchotou bez obtížného manévru po sledech a zahájit jako celek svou palebnou činnost teprve tehdy, kdy toho již vážnost boje nezbytně vyžaduje. Do té doby potřebnou přímou podporu zastanou jednotlivé doprovodné baterie. Postup horské pěchoty nebude při tom o nic pomalejší, nežli postup pěchoty v rámci normálních divisí. Jakmile pak horské dělostřelectvo přímé podpory bude připraveno k palbě, motorisovaný oddíl toto dělostřelectvo poměrně velmi rychle dohoní, aby utvořil buď potřebnou skupinu všeobecné činnosti nebo aby zesílil nejdůležitější skupinu přímé podpory.

Jsem přesvědčen, že by účelnou kombinací nejpomalejšího dělostřelectva, t. j. hipomobilního horského dělostřelectva s dělostřelectvem nejrychlejším, t. j. motorisovaným, získaly horské vyšší dělostřelecké jednotky větší bojovou výkonnost nejen v horách, ale i v normálním terénu, kde by pak mohly zcela dobře soupeřit s kteroukoli normální divisí.

Stábní kapitán děl. Jan M a c h :

Zamíření baterie s pomocí stínu a zjištění paralaxy s použitím úhloměru a pravoúhlého měřítka.

Po přidělení nové záměrné busoly vz. 34 útvarům r. 1937 byl vydán výnos ministerstva národní obrany, kterým byly velmi zjednodušeny způsoby zamíření baterie do hlavního směru. Tímto výnosem byly také nařizovány opravy příslušných statí předpisu D-VII-1, pojednávajících o zamíření.

Článek 170 shora uvedeného předpisu, pojednávající o zamíření pomocí stínu, zůstal však nezměněn, ačkoli zamíření tímto způsobem je celkem málo přesné a velmi zdoluhavé. Nepřesnost záleží hlavně ve vytyčení záměrek u řídicího děla a v zamíření na tyto dvě záměrky. Tento způsob zamíření je popsán jednak v uvedeném předpise, jednak se ho u útvarů dlouhou dobu používá, a nebudu se proto ani zdržovat podrobným jeho vysvětlováním.

Záměrná busola vz. 34 však nám poskytuje možnost provést zamíření při použití zaměřovače na stín s pomocí orientačního čísla, čímž se vyhneme vytyčování stínu záměrkami, které je, jak jsem shora uvedl, velmi nepřesné. O tomto způsobu zamíření chci se dnes zmíniti podrobněji.